

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Anna

Nazwisko: Sarzyńska-Rewska

Miejsce urodzenia: Kijów

Data urodzenia: 09-04-1915

Kraj urodzenia: Ukraina

Imię ojca: Dymitr

Imię matki: Janina Mikuszevska

Znany/a też jako: Szarzyńska-Rewska

Rewska

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Wydział III Uds.BP m.st. Warszawy 16.10.1956
wszczał Sprawę Agenturalnego Sprawdzenia (nr rej
407) na Annę Rewską. Ww. podczas okupacji była
żołnierzem AK. Służyła jako łączniczka w batalionie
"Parasol", brała udział w akcjach likwidacyjnych na
funkcjonariuszy gestapo oraz konfidentów
niemieckich. Podczas Powstania Warszawskiego
walczyła w Batalionie "Zośka" na terenie Woli i
Starego Miasta. Po zakończeniu walk w niewoli
niemieckiej, skąd zbiegła. Po wojnie przebywała w
Kartuzach i Olsztynie. Od początku lat 50 XX wieku
ponownie w Warszawie, gdzie zatrudniła się w
przedsiębiorstwie "Geoprojekt". Funkcjonariusze Uds.
BP wszcżeli rozpracowanie w związku z tym, iż
ujawnili, że A. Rewska utrzymuje kontakt listowny ze
środowiskiem paryskiej "Kultury" we Francji. Przez
kolejne miesiące kontrolowano jej korespondencję i
ustalono, że otrzymywała ona zlecenia z Francji w
których proszono ją o zakup książek w kraju oraz
informacje na temat środowiska literackiego w
Polsce. Równocześnie prowadzona obserwacja
wykazała, że ww. utrzymywała kontakty z
dyplomatami ambasady francuskiej w Warszawie. W
okresie od marca do maja 1957 A. Rewska wyjechała
do Paryża, a jej inwigilację we Francji prowadzono
nadał z pomocą agentów Departamentu I MSW. Po
powrocie do Polski utrzymywała dalej kontakty z
"wrogimi środowiskami" oraz emigracją we Francji.
3.10.1957 wzięła aktywny udział w protestach
studenckich w związku z zamknięciem tygodnika "Po
prostu". Jak wskazała prowadzona obserwacja SB
"figurantka aktywnie podburzała zgromadzonych na
pl. Narutowicza studentów do wrogich wystąpień". W
związku z dużą ilością dowodów "wrogiej
działalności" oraz podejrzeniem "działalności
agenturalnej na rzecz wywiadu francuskiego" w
grudniu 1957 prowadzone przeciwko Annie Rewskiej
rozpracowanie przekształcono w Sprawę Agenturalną
na Osobę, a zgromadzone materiały przekazano do
Wydziału II KMMO w Warszawie. W trakcie dalszego
rozpracowania stwierdzono, że ww. dalej utrzymuje
"niewyjaśnione kontakty listowne" ze środowiskiem
dziennikarzy paryskiej "Kultury" we Francji oraz z
attache kulturalnym ambasady francuskiej w
Warszawie. Ustalono, również że A. Rewska
rozprawdza na terenie Warszawy "ulotki o treści
antypaństwowej" oraz "literaturę bezdebitową". W
związku z powyższym w dniu 30.01.1958 SB
dokonała zatrzymania ww. W trakcie śledztwa
zarzucono jej utrzymywanie kontaktów z
pracownikiem ambasady francuskiej, któremu miała
przekazywać "szpiegowskie materiały", utrzymywanie
kontaktów z Jerzym Giedroyciem redaktorem
paryskiej "Kultury" na polecenie którego "zbierała i
przekazywała różne informacje z terenu Polski",
kolportaż ulotek otrzymywanych od Giedroycia.
Sprawę przekazano na drogę sądową. 30.09.1958
zakończono prowadzenie rozpracowania krypt.
"Geolog" materiały zdjęto z ewidencji i złożono w
archiwum Wydziału X do nr 1336/III.

IPN BU 0208/1198 t. 1-2 (SUSW 1336/III), IPN BU
01286/1166/J (SUSW 1336/3) mikrofilm.

Teczka zawiera akta operacyjne dotyczące Anny Sarzyńskiej- Rewskiej. Ww. została aresztowana 30.01.1958 przez SB w związku z podejrzeniami o rozpowszechnianie "nielegalnej literatury oraz ulotek o wrogiej treści" otrzymanych z Francji od dziennikarzy związanych z paryską "Kulturą". W dniu 4.07.1958 r wyrokiem Sądu Wojewódzkiego dla miasta stołecznego Warszawy A. Sarzyńska-Rewska została skazana na karę 3 lat więzienia. W wyniku wniesionego odwołania 7.11.1958 Sąd Najwyższy zmniejszył karę do 18 miesięcy i zawiesił jej wykonanie na okres 3 lat. Teczka zawiera protokoły przesłuchania, wyroki sądowe, materiały zebrane w toku śledztwa, zdjęcia oraz materiały ewidencyjne.

IPN BU 0235/1026 (1061/II).

Teczka zawiera materiały administracyjne Departamentu III MSW z lat 1957-1963 dotyczące funkcjonowania Klubu "Krzywego Koła". W zgromadzonych dokumentach przechodzi osoba Anny Rewskiej. Występuje ona na sporządzonej w dniu 02.06.1963 liście członków Klubu "Krzywego Koła".

IPN BU 0365/97 t. 3 (KS4/2035).

Z zachowanych zapisów ewidencyjnych z Biura Paszportów MSW wynika, że Anna Sarzyńska-Rewska otrzymała dwukrotnie zastrzeżenie wyjazdów zagranicznych w 1963 (Z Nr I 719/63) oraz w 1967 (Zc-746/67) zastrzeżenie wniesiono na wniosek Departamentu III MSW "na obszarze całej Europy i poza". Powodem zastrzeżenia była opozycyjna działalność A. Sarzyńskiej-Rewskiej. Zastrzeżenie anulowano w listopadzie 1970.

Karty ewidencyjne Pz-26, Pz-4 z kartoteki Biura Paszportów MSW.